

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ СТИМУЛЮВАННЯ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ

В статтє Матуковой А.И. «Личностно-ориентированное обучение, как способ стимулирования физической активности студентов высших учебных заведений» освещается проблема повышения двигательной активности у будущих специалистов. Исследователь обращает внимание на особенности построения воспитательного процесса с молодежью, доказывает необходимость введения новых программ и форм занятий физической культуры.

In Matukovoj Anna I. article " Personal-guided training as the way of stimulation of physical activity of students of higher educational institutions " is shined a problem of increase of impellent activity at the future experts. The researcher pays attention to features of construction educational process with youth, proves necessity of introduction new programs and forms of employment of physical training.

В останні роки спостерігається старіння освітніх технологій у сучасній системі фізичного виховання студентів нефізкультурного профілю. Науковцями сьогодення відзначається розрив між вимогами, що ставить суспільство до системи фізкультурної освіти (йдеться про формування фізичної культури студентів - майбутніх спеціалістів), і процесом її формування. Викликає стурбованість низький стан фізичної активності молоді, від якого залежить рівень здоров'я студентської молоді. Це відзначають у своїх працях В.К.Бальсевич, В.М.Видрін, Л.І.Лубишева. Вони звертають

увагу на необхідність введення у навчальний процес нових сучасних методик фізичного виховання.

Аналіз вузівської практики формування фізичної культури студентів свідчить про те, що традиційні форми занять не сприяють формуванню у сучасного студента свідомості про необхідність рухових навантажень і, як наслідок, фізична активність студентів низька. Тому провідні фахівці у галузі фізичної культури вважають, що необхідно оновити методику фізичного виховання на засадах особистісно-орієнтованого навчання.

Інноваційні напрямки, які пов'язані з особистісно-орієнтованим навчанням у закладах освіти знайшли відображення у вітчизняних дослідженнях (С.В.Барбашова, В.І.Григор'єва, М.Є.Кузнєцова, С.В.Кульневич, В.С.Якимовича) та зарубіжних (А.Маслоу, Б.Блум та ін.)

Вивчаючи проблему фізкультурно-педагогічних технологій, В.І.Григор'єв (2001р.) вважає, що ціннісний потенціал фізичної культури студентів характеризується не тільки динамікою їх психофізичного розвитку, а більшою мірою засвоєнням культурологічних цінностей, станом здоров'я тощо [2,24-26].

Не можна не погодитися з М.Я.Віленським, який запевняє, що назріла зміна загальної спрямованості фізичного виховання у вузі. Необхідно перейти від недостатньо конкретного «всебічного й гармонійного розвитку людини», який домінував у минулий час, до «формування фізичної культури особистості», що надає змісту фізичного виховання особистісно-орієнтованого характеру [1,27-28].

Дослідження наукових джерел щодо проблеми реалізації особистісно-орієнтованого змісту фізкультурної діяльності студентів дало змогу акцентувати увагу на гуманістичному напрямку навчального процесу, демократичних відносинах, надати особистості студента можливість самопізнання, самовиховання. Це потребує від навчального й позааудиторного процесу зміни авторитарних

вимог до студентів на гуманістичні відносини, впровадження педагогіки співпраці.

З'ясуємо педагогічні умови формування фізичної культури студентської молоді у позааудиторний час у контексті особистісно-орієнтованого підходу. Педагогіку співпраці необхідно розглядати як особливий напрямок у сучасних педагогічних технологіях, який передбачає взаємодію педагога і студента у фізкультурно-спортивній діяльності. Стосунки їх мають перейти від авторитарних до творчої співпраці. Особистісно-орієнтоване навчання більшість науковців визначає як навчання, центром якого є особистість студента, його самоцінність і самобутність. Ці особливості навчального процесу на засадах особистісно-орієнтованого підходу мають сприяти розвитку інтересу студентів до власних фізичних можливостей. Студент повинен повірити в успіх своїх досягнень у системі фізичного виховання.

Розкриваючи проблеми особистісно-орієнтованого напрямку в сучасній педагогіці, Л.В. Кондрашова пропонує головні принципи цього навчання:

- створення ситуацій психологічної єдності;
- формування якості самоутвердження в особистості;
- створення співпраці в спільній роботі;
- стимулювання різнобічних можливостей студента тощо.

Дослідник пропонує передбачати різні види спілкування, створювати на заняттях психологічний комфорт, який забезпечує умови для творчого розкриття особистості [4,45].

Особистісно-орієнтоване навчання передбачає розвиток критичного мислення, яке потребує діалогового спілкування, особливої атмосфери у спільній роботі і самостійної діяльності. Воно забезпечує організацію занять з урахуванням розвитку важливих якостей особистості та специфіки майбутньої діяльності. Таке навчання повинно змінити ставлення молоді до головної проблеми фізичного виховання - підвищення фізичної активності студентів.

С.О.Смірнов, І.Б.Котова, Є.М.Шиянов, Т.І.Бабаєва, розкриваючи проблеми педагогіки з позицій сучасних педагогічних технологій, відзначають, що особистісно-орієнтоване навчання це “стратегія педагогічної взаємодії”. Вони вважають, що особистісно-орієнтований підхід передбачає гуманістичне ставлення до студента як суб’єкта, який спроможний до самовизначення. Взаємодія педагога і студента потребує суб’єкт-суб’єктних відносин. Таким чином, гуманістично орієнтований підхід передбачає добровільне сприйняття студентами стимулюючої ролі викладача, яке проявляється у студента в прагненні вчитися в нього, спілкуватися з ним, наслідувати його [3,75].

Отже, педагог, який використовує особистісно-орієнтоване навчання буде впливати на студента в системі особистісно-розвиваючого діалогу. Навчальні програми в галузі фізичної культури повинні передбачати велику кількість засобів і методів спортивної, загальнорозвиваючої і рекреаційної діяльності, в якій формується фізична культура студента.

Пошук більш ефективного механізму педагогічного впливу на особистість студента повинен здійснюватися на базі об’єктивної інформації стану рухових якостей, вегетативних і сенсомоторних функцій людини.

Займаючись проблемою особистісно-орієнтованого навчання з метою підвищення фізичної активності студентської молоді, ми здійснили ряд заходів. Серед них проведення консультацій, бесід, індивідуальних занять за індивідуально складеними програмами з метою розвитку різних якостей та ін.

У результаті проведення цих заходів підвищилася кількість студентів, які бажають регулярно займатися фізичними вправами як у навчальний, так і в позааудиторний час. Студентів зацікавили спеціальні знання щодо розвитку фізичних якостей організму, в студентській молоді став зростати інтерес до фізичної активності та ін.

Ми вважаємо, що стимулювання молоді за допомогою особистісно-орієнтованого навчання буде протікати успішно за таких умов:

- організація навчального і позааудиторного процесу на принципах взаємодії, дипломатичності, співпраці;
- створення ситуацій, за яких виникає задоволення студентів навчанням, побудова мотиваційної атмосфери;
- навчання студентської молоді різноманітним засобам спортивно-оздоровчої спрямованості з використанням сучасних нетрадиційних технологій;
- стимулювання фізичної активності студентів, створення ситуацій успіху під час виконання індивідуальних програм тощо.

Результати організації фізичного виховання студентів у Криворізькому економічному інституті КНЕУ показало, що ефективний педагогічний вплив на формування фізичної культури студентів дає можливість кожному з них вдосконалювати свої фізичні якості, одержувати спеціальні знання, які підвищують процеси самовдосконалення і самовиховання особистості. Педагог-вихователь має допомогти студентам у вдосконаленні фізичних якостей, у визначенні особистої мети в своєму житті; сприяти реалізації себе як члена суспільства, вибрати оптимальний режим інтелектуальних і фізичних навантажень, а також відповідний тип трудової діяльності.

Література

1. Виленский М.Я. Физическая культура в гуманитарном образовательном пространстве вуза // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка.- 1996.- №1.- С. 27-28.
2. Григорьев В.И. Физкультурно-педагогическая технология управлением физическим воспитанием студентов вуза // Материалы докладов 4-й межвузовской научно-практической конференции: «Проблемы совершенствования учебного и тренировочного процесса в вузах спортивного профиля».- Чайковский: Свет., 1998.- 176с.

3. Педагогика: Педагогические теории, системы, технологии: Учеб. пос. для студ. сред. пед заведений /С.А.Смирнов, И.Б.Котова, Е.Н.Шиянов, Т.И.Бабаева и др.; Под ред С.А.Смирнова.- М.: Изд. Центр «Академия», 1998.- 512с.
4. Процесс обучения в высшей школе: учеб. пос. / Л.В.Кондрашова.-Кривой Рог: КГПУ, ИВИ, 2000.- 170с.